

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Розробник – Л. П. Дзундза

Тема 1. Історія української культури як навчальна дисципліна

1. Поняття культури та її зміст.
2. Світова та українська культурологічна думка.
3. Сутність української культури в контексті основних культурологічних парадигм.
4. Поняття національного типу культури та його особливості в Україні.
5. Специфічні риси української ментальності.
6. Становлення української культури як продукту людської спільноти. Складові української культури. Українське мистецтво як квінтесенція художньої культури.
7. Види українського мистецтва.
8. Предмет та завдання навчальної дисципліни.

Тема 2. Витоки української культури

9. Первісна (архаїчна) культура та її головні риси.
10. Архаїчні культури на теренах України: особливості трипільської та інших археологічних культур.
11. Культурний процес кіммерійського, скіфського і сарматського періодів.
12. Зарубинецька і черняхівська культура та їх місце в культурному надбанні слов'ян.
13. Венеди, анти і склавини, їх пам'ятки та матеріальна культура.
14. Духовна культура давніх слов'ян.
15. Міфологічний характер первісного мислення та освоєння світу.
16. Міфологічні уявлення слов'ян.
17. Феномен античного типу культури.
18. Характерні риси еллінської та давньоримської культур.
19. Політичні та правові традиції.
20. Антична наука, освіта, філософія та мистецтво.
21. Античність і українська культура: скіфсько-античні взаємовпливи.
22. Торгові й культурні зв'язки з античними містами-державами Північного Причорномор'я.

23. Вплив античної культури на становлення вітчизняної та світової культури.

Тема 3. Культура Київської Русі

24. Поняття та періодизація середньовічного типу культури на теренах Західної та Східної Європи.

25. Християнський характер культури середньовіччя.

26. Головні ознаки культури цієї доби.

27. Романський та готичний стилі в архітектурі та образотворчому мистецтві.

28. Місце та значення середньовіччя в розвитку світової культури.

29. Культура Київської Русі у IX - XIII ст.

30. Етнокультурні риси українського середньовіччя.

31. Християнсько-язичницький синкретизм як його світоглядна основа.

32. Особливості релігійного життя.

33. Початок писемності, освіти і наукових знань.

34. Архітектурні пам'ятки.

35. Монументальний живопис, станкові твори та мініатюри.

36. Народна культура Київської Русі.

37. Українська культура під гнітом татаро-монгольської навали.

38. Давньоруська культурна спадщина у східноєвропейському ареалі культурних традицій.

Тема 4. Українська культура доби козацько-гетьманської держави. Українське бароко

39. Раціоналізм як світоглядне підґрунтя культури Нового часу.

40. Культурні наслідки соціально-економічних і політичних перетворень.

41. Типологічні риси культури Нового часу.

42. Наукоцентризм та народження дослідно-експериментальної науки.

43. Здобутки мистецтва епохи Модерну.

44. Реформація церкви та освіти в Україні, розвиток науки.

45. Розвиток і поширення друкарської справи. Українська барокова література.

46. Українське бароко в архітектурі, образотворчому мистецтві, граверстві.

47. Передумови формування українського театру.

48. Музичне мистецтво України другої половини XVII - XVIII ст.

49. Вплив української культури на розвиток культурних процесів Росії.

50. Козацтво та його роль у формуванні національної самовизначеності української культури.

51. Становлення культури Слобожанщини у XVII - XIX ст.

52. Ренесансні тенденції в розвитку міської культури.
53. Шкільний та ярмарковий театр.
54. Вертеп.
55. Жанри побутового музикування.
56. Відродження храмового та цивільного будівництва.
57. Кам'яна і дерев'яна архітектура.
58. Стильові ознаки оборонних споруд.
59. Монументальне та станкове малярство.
60. Становлення світського живопису, портрет.
61. Жанрове оновлення усної народної творчості. Декоративно-ужиткове мистецтво.

Тема 5. Культура в час пробудження української національної свідомості

62. Соціально-політичні ідеали Просвітництва.
63. Просвітницький ідеал людини та суспільства.
64. Українське Відродження як відбуття ідей Просвітництва.
65. Особливості українського національного Відродження та його соціальна база.
66. Скасування гетьманщини.
67. Формування української національної свідомості.
68. Народно-побутова культура та її роль у збереженні національно-культурних традицій.
69. Формування української інтелігенції та громадсько-просвітницька діяльність українських товариств.
70. Становлення нової української літератури, драматургії та поезії.
71. Формування національної композиторської школи.
72. Художня освіта.
73. Діяльність мистецьких об'єднань.
74. Український музично-драматичний театр.
75. Наукове відродження пам'ятників української давнини.
76. "Українська ідея" як культурна парадигма.
77. Етнографічні елементи в образотворчому мистецтві.
78. Національно-регіональна своєрідність української культури та форм опосередкування "іншомовних" культурних впливів на Лівобережній та Правобережній Україні.

Тема 6. Українська культура і духовне життя у ХХ ст.

79. Проблема типової єдності європейської культури.
80. Наука у системі культури XIX - XX ст.
81. Художня культура XIX - XX ст.: романтизм, реалізм, імпресіонізм та ін. "Криза мистецтва" на рубежі XIX - XX ст.: модернізм.
82. Різноманітність та складність культурних явищ у XX ст.
83. Особливості розвитку української культури на початку XX ст.
84. Освітній, науковий і технічний рівень в Україні початку новітньої доби.
85. Неоромантична гуманістична концепція особистості в українській літературі.
86. Питання про національну ідею.
87. Творчі здобутки корифеїв українського театру.
88. Розвиток музичної культури.
89. Модернізм в архітектурі, скульптурі та малярстві.
90. Особливості українського модерну 1900 - 1910 рр.
91. Українське мистецтво у роки визвольних змагань.
92. Радянський період розвитку культури України.
93. Українське національно-культурне відродження 20-х років.
94. Національна культура в умовах панування радянської ідеології 30 - 50-х років.
95. Соцреалізм як тип тоталітарної культури.
96. Культура України під час кризи радянської системи (60 - 80-ті роки).
97. Релігія і церква в Україні.

Тема 7. Провідні тенденції розвитку сучасної української культури

98. Наростання кризових явищ у культурі глобалізованого світу.
99. Зростання соціально-прагматичного вектора розвитку європейської культури XIX - XX ст.
100. Дегуманізація культури та її прояви в мистецтві XX ст.
101. Художній світ техногенної цивілізації.
102. Естетика модернізму.
103. Постмодерністська модель світу в українській та світовій інтерпретаціях.
104. Постмодернізм як плюралізм стильових напрямів в українському мистецтві.
105. Характерні риси українського постмодерну та їх прояви в українській культурі.
106. Експансія американської "маскультури".
107. Проблема культурного відчуження: поляризація відношень "елітарна культура - народна культура".

108. Особливості розвитку української культури у др. пол. XX - XXI ст.
109. Нове національно-культурне відродження в добу становлення незалежності України.
110. Шляхи та форми впливу інших культур на культурний процес в Україні.